

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik: Jože Kastelic — Naslov uredništva in uprave: »Naše delo« pri OO OF Krško — Telefon 45 — Čekovni račun pri narodni banki FLRJ Krško št. 615-129532-16 — Tiska Celjska tiskarna v Celju — Celoletna naročnina 144, polletna 77, četrtletna 36 din — »Naše delo« izhaja dvakrat mesečno.

NAŠE DELO

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJA KRŠKO

K vprašanju REORGANIZACIJE kmetijsko delovnega združništva

Tisoči in tisoči delovnih kmetov, tisoči združnih delavcev in partijskih aktivistov, so se trudili, da z izgraditvijo kmečkega združništva izboljšajo stanje v našem kmetijstvu. Trud in napor, pa čeprav ne vselej pravilno usmerjeni, so vendar rodili take sadove in pozitivne pridobitve, ki jih moremo in moramo koristno uporabiti pri nadaljnji izgradnji našega združništva, ker so nastali iz naših potreb in našega razumevanja. In prav zato je zelo važno, da imamo, ko pristopamo k reorganizaciji KDZ, jasno pred očmi, kaj je zrno in kaj so pleve.

Naj navedem nekoliko misli, ki se mi zde, da nam pri nadaljnjem delu lahko pomagajo: Kmetije, kakršne imamo, že dolgo niso več sposobne samostojno gospodariti. Razen nekaterih velikih gorskih kmetij, ki pa vse propadajo, je možno kmetovati le, če je kmetija vključena v skupnost vasi, ki je pravzaprav osnovna enota v kmetijstvu. Danes, z razvojem tehnike, posebno prometa in podobnega, pa postaja tudi vas še preozek okvir moderne kmetijske proizvodnje in bo v bodočih letih brez dvoma zamenjana z rajonom. Ker pa to za trenutno razpravljanje ni bistvene pomena, ostanimo pri pojmu vasi, pod katerim lahko razumemo tudi skupino vasi. V okvir proizvodnje in gospodarjenja jemljemo seveda vsakovrstno povezavo z drugim gospodarstvom. Kapitalizem je kmete v vasi razdelil v male, srednje in velike, ki pa kljub nasprotstvom niso mogli obstojati drug brez drugega. Dopolnjevali so se in med nje je bila porazdeljena kmetijska proizvodnja vasi. Tako n. pr. je imel veliki kmet bika, mali pa je nosil težo obnavljanja živalskega fonda. Mali je bil cenena delovna sila na gruntarjevi zemlji, gruntar pa mu je dajal na razpolago orodje, stroje in vprežno živino. Ni potrebno posebno poudariti, da so bili in so še (kjer obstojajo) taki odnosi polni najsurovejših izkoriščanj. Kako so gruntarji potrebovali malega kmeta vidimo tudi iz tega, da so ga brezsrčno poslali na boben, toda mu »velikodušno« pustili njegovo zadnjo njivico in kravico, da bi le ne odšel iz vasi in da bi jim, privezan na mali košček zemlje, ponižno služil.

Takih odnosov je v KDZ konec in moti se, kdor misli, da bodo z reorganizacijo zadruge spet oživele. Tudi takrat, ko se bomo odločili, da preneha zadruge s skupnim gospodarjenjem, bi bilo napačno razdeliti med kmete tisto, kar vsi uporabljajo. Posebno mali kmetje naj pazijo, da mlaticilnice in razni večji stroji ostanejo v združni lasti, da bika prevzame zadruge, po možnosti tudi del vprege, seveda z vozovi in opremo. Naj se spomnimo, kako so morali odsluževati izposojeno. Za to uslugo dva dni, za drugo pet in tako naprej. Da, lahko bi bilo, če bi smeli odslužiti kadarkoli, ko so imeli čas. Toda ne, odslužiti je bilo treba tedaj, ko je bila največja stiska, ko je bilo najlepše vreme za eno ali drugo delo in šele, ko je bilo pri gruntarju delo opravljeno, so imeli čas za delo na svojem.

Bika, merjasca, je gruntar držal po svojem okusu in potrebi. To pa je ključ od vrat, ki se jim pravi živalska proizvodnja. In kdo ima ključ je tisti, ki odloča. Tega ključa ni izpustil iz rok in zaradi izkoriščanja in zaradi napredne živinoreje ga čvrsto držimo v združni rokah! Vprašanje zemlje ne bo potem tako važno. Tudi če jo ima kdo več, bo on tisti, ki bo prihajal k drugim po pomoč, ki pa jo bo moral pošteno plačati. To pa je že pot, ki ustvarja na vasi nove odnose.

Posebno poglavje je vprašanje združnih pašnikov. Tudi, če niso obče ljudska imovina, jih ne kaže v nobenem primeru vračati, če služijo skupnosti. Odbor enotne zadruge naj upravlja z njimi. Če jih bo upravljal in izkoriščala skupnost, seveda pa tudi sicer z njimi dobro gospodarila, bomo imeli od njih koristi, drugače pa le izkoriščanje in nazadovanje proizvodnje. Seveda velja to tudi za razne pašne objekte, hleve in podobno.

Zemlji kot taki smo morda pripisovali prevelik pomen. Skupno upravljanje razkosanih parcel je nekaj združni formalizem, od katerega nihče ničesar nima. Sele skupni sadovnjak, skupni vinograd itd., je zadruge. Te pa združniki ne bodo razkosali. Zemljo, ki je nima že za prvi čas pomena držati skupaj, brez skrbi vrnejo v osebno oskrbo. KZ splošnega tipa, bo če bo pravilno razumela svoje naloge, s podporo ljudske oblasti kaj lahko krotila špekulantske namene posameznikov. Tudi več zemlje v rokah posameznika ni nevarno, posebno ker postaja z razvojem tehnike, ki pa je last zadruge, vprašanje lastništva vse bolj drugovrstno. Seveda pa postane to nevarno v primeru naše nebudnosti in nepravilnega dela v zadruzi. Ob pravilnem delu splošne zadruge pa je lastništvo zemlje vprašanje, ki bo rešeno nekako samo po sebi. Seveda nam tega sama stihija ne bo rešila in bo to rezultat našega dela in gospodarskega razvoja.

Važno je tudi vprašanje raznih fondov, ki so jih KDZ že zbrali. Odločno je treba nastopiti proti težnji, ki bi fonde hotela razdeliti. Fondi so del skupnega premoženja in naj služijo skupnosti.

Saj ni malo stvari, ki jih je treba zgraditi in verjetno bi bilo sploh najboljše, da bi jih v bodoče upravljala splošna zadruge, ki najde tudi načine kako bi jih še povečala. Pravilne in dobre ureditve zdravstvenega in starostnega zavarovanja in tudi drugih socialnih vprašanj našega kmečkega prebivalstva ne smemo pričakovati od zakonskih predpisov. Za to so potrebna materialna sredstva. KZ pa se mi zdi najprimernejša organizacija, da jih zbere. Vse drugo gospodarstvo ima svoje amortizacijske, socialne in druge fonde, le kmetijstvo jih nima, razen prej omenjenih. Včasih so mislili, da so kmetijski fond v gozdovih. Ni čudno, da so zaradi tega naši kmečki gozdovi tako propadli. Vsaka kriza jih je prizadela. Prizadela jih je pa tudi vsaka nesreča, ali sprememba v sestavi družine.

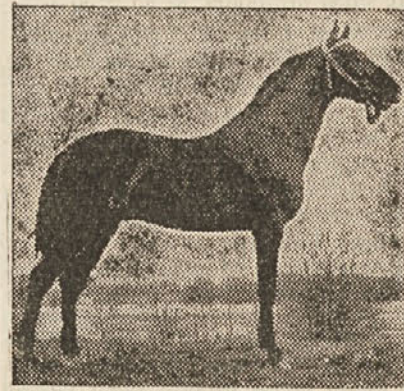
Tovariši, ki bodo skupno z združniki razpravljali o reorganizaciji KDZ naj predvsem dobro precenijo kateri je tisti proizvod, ki je za določeno zadruge ali vas tržni višek. Zdržniki morajo, če hočejo gospodarsko uspevati, napraviti konec pestrosti proizvodnje in sicer tisti pestrosti, ki ni osnovana s plodoredom in drugimi temelji kmetijske proizvodnje. Predružitvi morajo to kmetijstvo, ki teži, da se z vsem preskrbi in vse proizvaja brez ozira na naravne in druge pogoje. (Često bodo že s samim poenotenjem sort dosegli velik napredek.)

Ko pa so tako določili enega ali več produktov, ki jih imajo za najvažnejše, naj se KZ čvrsto opirajo tega ali drugega načina gojenja teh kultur. Tu naj se pokažejo vse organizatorične sposobnosti kmetijskega združništva, ki bodo kmalu pokazale, kaj lahko stori skupnost in kako šibek je posameznik v svojem prizadevanju. V boju z novo organizacijo proizvodnje se bodo razkrinkali vsi špekulanti in sedaj se jim ne bo možno več skrivati za našimi napakami. Tako bomo razdelili kmete na tiste, ki so za napredek, in na tiste, ki so za zastarelo kmetijstvo. Zastarelo kmetijstvo pa je tisto, ki poleg vsakega izkoriščanja malo in drago proizvaja, tako, da s svojo nezadostno proizvodnjo ustvarja pomanjkanje prehranbenih in drugih kmetijskih pridelkov. Tako kmetijstvo je breme družbi kot celoti. Danes, ko socialistična industrija, trgovina itd. ponuja kmetijstvu roko, da bi premostili nasprotje med mestom in vasjo, se mora predvsem kmetijski sektor zavedati, da nasprotja ni mogoče premostiti, če vas tudi s svoje strani ne obračuna z dosedanjim stanjem.

Po zaslugi dela kmetijske zadruge bo začela dobivati vas nove oblike. Nič več ne bodo posamezni gruntarji, trgovci in prekupčevalci vodili in usmerjali vaško proizvodnjo. Kmetje združniki bodo sami gradili skupnosti potrebne objekte, skladišča in podobno, sami bodo odločali o mehanizaciji in živinoreji. Vas, kmetijska zadruge, bo dala našemu kmetijstvu tisto nadgradnjo, ki ga bo dvignila v čvrsti povezavi s socialističnim sektorjem, drugega našega gospodarstva iz zaostalosti in v kapitalizmu prerjenih nasprotij.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Velike KONJSKE DIRKE V Krškem

PRIREDI KLUB ZA KONJSKI ŠPORT »POSAVJE« V KRŠKEM 29. VI. 1952 OB 14. URI NA STADIONU MATIJE GUBCA V KRŠKEM.

Na sliki 6-letni zrebec »Animo«, kasaške krvi, ki je dosegel najboljši rekord v jugoslovanskem derbju 1.30, videli ga bomo tudi na konjskih dirkah.

Za dirke so se prijavili iz naslednjih krajev: Ljubljane, Ljutomera, Turnišča, Sentjerneja, Zagreba kakor tudi iz našega okraja.

S P O R E D :

1. dirka: **KRŠKO POLJE** — enovprezna vožnja za 2-letne konje kasaškega porekla iz vseh krajev — 12.000 din nagrade.
2. dirka: **POTROŠNJA KRŠKO** — enovprezna heat vožnja za kasaške konje iz vseh krajev — 20.000 din nagrade.
3. dirka: **TOVARNA ČOKOLADE BRESTANICA** — enovprezna handicap vožnja za kasaške konje. Temelj 1.58. 15.000 din nagrade.
4. dirka: **VINARSKA ZADRUGA KOSTANJEVICA** — ravna galopaska dirka za kmečke konje iz področja okraja Krško in Novo mesto — 10.000 din nagrade.
5. dirka: **LJUBLJANA** — ravna galopaska dirka za JLA, IM in člane klubov za konjski šport — 10.000 din nagrade.
6. dirka: **ZAGREB** — galopaska preponska dirka v brzini 10.000 din nagrade.
7. dirka: **OKRAJNI LJUDSKI ODBOR KRŠKO** — ravna galopaska dirka za mladince predvojaške vzgoje iz okraja Krško — 15.000 din nagrade.
8. dirka: **VINARSKA ZADRUGA BREŽICE** — enovprezna vožnja za kmečke konje iz področja okraja Krško in Novo mesto — 25.000 din nagrade.
9. dirka: **POSAVJE** — enovprezna handicap vožnja za kasaške konje s temeljem 1.48 — 15.000 din nagrade.
10. dirka: **ZVEZA ZA KONJSKI ŠPORT SLOVENIJE** — mehanični handicap za konje, ki so ta dan dirkali, a niso dosegli zmage — 15.000 din nagrade.
11. dirka: **VINO-SADJE BREŽICE** — kot spominska dirka Boža Bona iz Krškega. Dvovprezna vožnja za kasaške konje 20.000 din nagrade.

ZACETEK OB 14. URI POPOLDNE

Poslužujte se nedeljske vozne olajšave in skupinskih voženj. Za dobro pijačo in prehrano preskrbljeno.

Vabi ODBOR

Na obisku pri TABORNIKIH

Za konec šolskega leta so taborniki družine Bobrov iz Krškega odšli na tridnevno taborenje ob Savo v bližino Starega Grada. Tega taborenja se je udeležilo 25 mladih tabornikov, kateri so pa morali predhodno predložiti Svetu družine pismo dovoljenje svojih staršev.

Oglejmo si malo njihovo življenje. Zjutraj ob šestih imajo budnico. Sledi četrt urna jutranja telovadba, nato notranja in zunanja ureditev šotorov, umivanje in zajtrk. Po zajtrku polagajo taborniki poudine dele izpitov. Čez dan hodijo na kopanje, se igrajo z žogo ter razne taborne igre. Ob vohodu v tabor je dežurni stražar, ki se menja vsako drugo uro. Dežurni ima nalogo skrbeti za taborniški ogenj. Če pride kak obiskovalec, mu dežurni pojasni kakšni so taborniški običaji. Vsakdo, ki pride v tabor mora prinesiti s seboj malo suhljadi za taborniški ogenj. Po večerji je pozdrav zastavi, nakar sledijo igre ob tabornem ognju. Svet družine Bobrov je razposlal vabila starišem tabornikov, naj jih obiščejo na njihovem taborenju. Stariši so se vabilu tudi odzvali.

V soboto sem se namenila, da jih obiščem. Imela sem res srečo, da sem jih staknila, kajti nazaj grede sem srečala ljudi, ki so se peljali s kolesi proti Krškemu. Ko sem jim povedala kje sem bila, so se obrnili in jih šli ponovno iskati, prvič jih namreč niso našli.

Po prisrčnem sprejemu sem se pogovarjala s taborniki in opazovala njihovo življenje. Kmalu nato je Niko prinesel iz Save lepega klena, kateri se je ujel kakor je izgledalo na žico. Ko so ga razmesarili so mu našli v žrelu trnek rojček. To je torej nastavl ribič ropar. Niko ne bodi len je odrezal ribi glavo, vzel trnek in nataknil glavo nazaj na žico, ter jo namestil na isto mesto kot jo je našel...

Vredno je omeniti, da za lačne želodčke pridno skrbi »kuhar« Darko, ki ima kar lepo zalogo živil, od krompirja, salate do kruha, s katerim so tudi meni postregli.

Tako je popoldne minilo in treba se je bilo posloviti.

To taborenje je predpriprava za letno taborenje, ki je predvideno v mesecu avgustu. Eden od njih bo odšel celo na mednarodno taborenje socialistične mladine na Milstatsko jezero na Koroško.

Da so taborniki po večini dobri dijak, ki je zasluga njihovega vodstva, ki je bilo stalno v tesnih stikih s šolo. Poleg tega so jim voditelji tudi sami pomagali pri študiju.

Rod »Posavskih kresov« v katerega spada tudi družina »Bobrov«, bo pričel izdajati list »Kresovi«, v katerem se bomo boljše seznanili z njihovim življenjem.

PROGLAS Okrajnega komiteja Ljudske mladine za okraj KRŠKO

Mladina okraja Krško!

V jeseni bo VI. kongres Komunistične partije Jugoslavije. To bo nov mejnik na revolucionarni poti naše Partije. Kongres bo velik praznik ne samo komunistov, temveč praznik vseh delovnih ljudi, posebno pa še naše mladine.

Ko je bilo treba v naši državi v času najtežjih dni reševati in odločati o usodi naših narodov, je naša Partija revolucionarno, na čelu naših narodov, napovedala sovražniku neizprosno boj in končno tudi naše narode privedla h končni zmagi. Naša mladina je bila prva, ki je v tistih dneh sledila pozivu Partije, ker je vedela, da zgodovinsko usodo naših narodov reši lahko samo naša enotna in odločna Partija. Zaupanje delovnega ljudstva Partiji je raslo iz dneva v dan, kajti borba Partije je bila borba za pravice delovnega ljudstva. Tudi danes naša Partija v borbi za izgradnjo socializma v naši državi dnevno zanje uspehe in pridobiva na ugledu in zaupanju. Uspehi te borbe se že vidno odražajo v življenju našega delovnega ljudstva, ki si enotno gradi, pod vodstvom Partije, srečnejšo bodočnost, pri čemer se vedno bolj in bolj uveljavlja komunistično geslo: »Delu čast in oblast!«

Vsi poizkusi reakcije in informbrojeveev, da bi zavrti razvoj naše države in uničili našo zares socialistično domovino, so se ob enotnosti in doslednosti naše Partije razleteli v nič, naša Partija pa je v tej veličastni borbi močno dvignila svoj ugled v svetu in tako postala edina zaščitnica delavskega gibanja v svetu. Svojo moč črpa naša Partija v enotnosti in svobodoljubnosti naših narodov in zato ne bo nikoli dovolila mešetariti z našimi narodi.

Zgodovina pa bo pisala, da je v času, ko je bil socializem po moskovskih oblastnikih nesramno izdan, edino Komunistična partija Jugoslavije ostala zvesta marksizmu-leninizmu. Mu ter tako vrnila proletariatu vsega sveta, zaupanje v zmago komunizma — srečnejšo bodočnost delovnega ljudstva.

Mladinci, mladinke, mladinska vodstva! Ponos, da doraščamo v revoluciji in da nas v našem razvoju vzgaja naša Partija, nam nalaga, da z ljubeznijo do ljudstva, Partije in Tita izpolnimo vse tiste dolžnosti, ki jih kot zahvale dolžni člani družbe dolgujemo naši Partiji in Titu.

Da bi dokazali našo ljubezen in zvestobo Partiji in Titu in izpolnili dolžnosti do našega ljudstva, pozivamo vso mladino, naj v čast Kongresa poveča svojo aktivnost in s tekmovanjem v izvrševanju svojih vsakodnevni nalog dokaže, da smo mi mladi vredni zaupanja Partije in da zvesto čuvamo pridobitve narodne revolucije.

Naše delo v mladinskih organizacijah naj bo v medsebojnem predkongresnem tekmovanju usmerjeno k utrjevanju politične enot-

nosti in čvrstine mladinskih vrst. Pokažimo, katere mladinske organizacije v okraju dosega pri svojem delu najboljše uspehe in z vzglednim delom številno najbolj krepki svoje vrste. Naj ne bo mladina, ki bi stal tem prizadevanjem ob strani, marveč naj vsak znova in znova dokazuje svojo patriotično zavest. Kleru in reakciji pa še enkrat dokažimo, da so njihova prizadevanja za vpliv na našo mladino zaman, ker mi pač jasno vidimo svojo perspektivo samo v naši socialistični domovini.

Obvestilo o napovedi tekmovanja v čast VI. kongresa KPJ s strani Okrajnega komiteja Ljudske mladine okraja Novo mesto sprejememo v celoti. Tekmovanje ni omejeno na določene točke, marveč zajema vse panoge dela, pri čemer se je posluževati Proglasa CK LMS, ki jasno napoveduje, kako in kaj naj mladina dela.

Občinski komiteji Ljudske mladine naj z vodstvi mladinskih aktivov izdelajo podrobne plane tekmovanja in določijo oz. prilagodijo tekmovanja posameznim aktivom.

Razjasnjujemo mladini borbo Partije za razvoj proizvodnje in novih socialističnih odnosov v družbi, za čim večje udeležbo delovnega ljudstva pri upravljanju gospodarstva in države. Zato tekmujemo predvsem tu, kje v tem, kje bo mladinska organizacija največ in najbolj pomagala delavskim svetom, ljudskim odborom pri reševanju njihovih nalog. Katera organizacija na vasi bo največ napravila za popularizacijo in pomoč splošnim kmetijskim zadruham in vključila vanje največ mladine.

Delo v organizacijah Ljudske mladine naj bo živahno in pestro, mladini naj nudi veselo mladost!

Mladinci in mladinke!

Pokažimo ponovno v čast VI. kongresa KPJ, kaj smo pripravljeni mi mladi storiti za stvar Partije. Vse naše delo usmerjamo tako, da bo postala borba za plemenite cilje naše Partije last vse mladine. To bo naš največji dar Partiji in Titu ob kongresu.

Partiji in Titu naš mladinski pozdrav! Naj živi VI. kongres Komunistične partije Jugoslavije!

Okrajni komite Ljudske mladine, Krško

Zbor II. krške mladinske delovne brigade
bo 2. avgusta
na OK LMS Krško. — Mladina prijavljaj se!

Obisk aktivista v Krmelju

Rudnik Krmelj je bil v predprilski Jugoslaviji last bogataša Jakila, ki je neusmiljeno izkoriščal tamkajšnje delavstvo in lagodno živel na njihov račun. Saj je bilo znano, da so bili tamkajšnji rudarji najslabše plačani delavci v vsem rudarstvu. Kopači so takrat zaslužili največ 28 do 30 din dnevno. Sindikalno življenje se v predvojnem Krmelju ni moglo razviti, ker je bogatejši Jakil vsak poizkus delavcev v tej smeri neusmiljeno zatrl. Obratovanje rudnika se je vršilo z najprimitivnejšimi sredstvi, zato je bilo trpljenje tamkajšnjih rudarjev tem večje.

Za časa okupacije je v bližini telesa meja med Nemčijo in Italijo, ta predel je bil tudi izseljen, zato ni čudno, da so se že leta 1941 prebivalci uprli nasilju in se organizirali v borbi proti okupatorju. Ta kraj je domovina našega legendarnega junaka Milana Majcena in nešteto drugih žrtv, ki so padli bodisi kot borci ali kot talci v borbi za lepše življenje našega delovnega ljudstva. Grozovito divjanje okupatorja v tem predelu ni omajalo zaupanja prebivalstva v pravilno politiko Osvobodilne fronte in Komunistične partije kljub neštetim požigom in preganjanju tamkajšnjega življa. Po osvoboditvi se je delavstvo vrnilo iz borbe in izseljenstva ter se z vso verno vrglo na obnovo rudnika, saj se je zavedalo, da jim bo rudnik pod novimi pogoji nudil lepše življenjske pogoje kot v stari Jugoslaviji. Zunanji obrat rudnika je danes mehaniziran. Rudnik pa zaposluje sedaj okrog 400 rudarjev in nameščencev.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

K vprašanju reorganizacije kmetijsko delovnega združništva

Z vprašanjem KDZ se je ukvarjalo mnogo naših kadrov. V to obliko kmetijskega gospodarjenja so stalno vnašali svoje misli in hotenja. Vendar pa je treba biti kritičen. Poglobiti se je treba v bistvo združništva, ki dviga proizvodnjo in ki obračunava z izkoriščanjem. Naj nas pri reorganizaciji ne motijo šablone, zunanje forme in podobno. Res, v združenju je naše delo, če ga je treba, ga obsodimo sami, boljše bo in pravičnejše, kot če bo to storil čas. Mi sedaj ne iščemo tipe združenja, ki bi bili na višji ali nižji stopnji socialističnosti. Mi gradimo take združenja, ki v vsakem primeru najbolj ustrezajo stvarnemu stanju proizvodnje in zavesti združnikov, take združenja, ki so sposobne rasti skupaj z drugim našim gospodarstvom v enoten socialistični gospodarski sistem.

Ze tov. Kardelj je dejal v svojem govoru, da je del najnaprednejših kmetov že stopil v čvrsto socialistično skupnost in si skupno izgrajuje svoje gospodarstvo. Marsikje so taki delovni združniki iz osnove spremenili značaj in obseg proizvodnje. Čim večja je bila njihova zavest, tem lažja je bila preobrazba njihovega kmetijstva. Kjer so dobili tudi materialno podporo naše skupnosti, so zgradili take obrate, ki so danes po vsebini in po obliki več kot samo vsota kmetij. Spoznali so tudi, da je lažje zmagovati težave, če so že od prvega dne združeni. Take delovne združenja, ki jih družijo tako spoznanje, poleg tega pa je tudi novi način in materialne možnosti proizvodnje, naj reorganizacija samo očisti morebitnih napak in jih utrdi. S svojim obstojem naj nam kažejo pot, v njih pridobljene izkušnje pa naj nas uče, kako je treba delati.

Iz »Naše vasi«
Živko Bernot

V predvojni kapitalistični Jugoslaviji so se navadno v rudarskih revirjih zbirali ljudje, kakor trgovci, gostilničarji, mesarji in slično, ki so hoteli na lahek način in na račun delavstva priti do bogastva. Tako so na račun delavskih žuljev rasle bahate hiše in vile lastnikov, ki so bili najkrajše izkoriščevalci našega delovnega ljudstva. Ta skupina ljudi je v bivšem družbenem redu imela vodilno vlogo na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. Naj si bodo to biviš klerikali, ki so vzeli v zakup vero za dosego njihovih gospodarskih in političnih ciljev, ali pa liberalci, ki so pod krinko nacionalizma vpregali ljudstvo v takratni družbeni red. Cilj enih kakor drugih je bil razbitje enotnosti delavskega razreda in si s tem utrditi njihove gospodarske položaje in udobno brezskrbno življenje, na račun delovnega ljudstva.

Po osvoboditvi so se v Krmelju znašli ljudje, kakor bivša trgovka Flajs Rozalija, bivši trgovec Kovač Maks in brat Flajsove, Jevševar Vidko, ki bi še vedno radi na račun delovnega ljudstva dobro živeli in radi imeli glavno in odločujočo vlogo v Krmelju. Kovač Maks je pred vojno prevzel bratovo poslastico v Četzu, občina Podkum. Bavil se je z najrazličnejšimi stvarmi, trgovino, prevozom, a ko je »skrahal«, je odšel v Hamborn — Nemčijo. Meseca avgusta 1941. leta se je vrnil v Podkum na dopust. V domačem kraju ni mogel prebrati krasnega življenja v »nemškem rajhu« in trdil, da ni sile na svetu, ki bi mogla Nemce premagati. Hvalil je fašistično in nacistično Nemčijo in vršil s tem propagando proti interesom jugoslovanskih narodov. Po končanem dopustu se je vrnil v Nemčijo. Po kapitulaciji Nemčije se je mož znal in začel vršiti med tamkajšnjimi izseljenci propagando za vrnitev v domovino, kamor se je leta 1945 tudi sam vrnil. Naselil se je v Krmelju in prevzel mesto poslovođa v takratnem Rudniškem magazinu. Stanoval in hranil se je pri bivši trgovki Flajs Rozaliji, ki ima poleg hiše tudi lep sadovnjak. Flajsova je bila tudi nameščena v Rudniškem magazinu skupno z njenim bratom Jevševar Vidkom. Mesečna plača Jevševarja Vidka je znašala 3.200 dinarjev, a danes se prebivalci Krmelja začudeno sprašujejo, kako si je mogel Vidko s tako plačo sezidati tako krasno hišo. Poleg tega si je še kupil usnjen, s krznom podložen plašč za ceno 50.000 dinarjev. Vidko je v jeseni leta 1950 odprl gostilno, a mu je bila koncesija že v začetku leta 1951 odvzeta.

Ta »triperesna detelja« se je na rafiniran način znala vrniti v množične organizacije, da si s tem zaglasi komandna mesta v gospodarskem življenju in bi še naprej živel na račun delovnega ljudstva. Vsak izmed tre trojice je delal po svoji liniji. Tako si je trgovka Flajsova znala s pristranskim postopanjem napraviti potrošniškim pridobitvi z raznimi uslužnostnimi deli zaupanje krajevnih funkcionarjev. Za časa garantirane preskrbe je točno ločila žene delavcev od žen inženirjev. Tako je inženirjeva žena dobila prav lepo enotno moko, dočim so delavske družine dobivale moko slabše kvalitete. Ko je nekdo imela mast nek duh, je inženirjevo ženo opozorila, da naj počaka do drugega dne, ko bo odprla nov sod masti, medtem ko je delavskim ženam nemoteno delila pokvarjeno mast. Zanimivo bi bilo tudi ugotoviti, kam je šla vsa tista moka, ki jo je pekovski vajenec odnašal na dom Flajsove. Tekstilno

blago je prav tako oddajala svojim ljubljencem in ljudem, od katerih je pričakovala izven uradnih ur. Zeni tov. Češnovar Avgusta, kleparja iz rudnika, je dejala: »Saj vem, da nimate denarja, vam bom pa dala jajčka in jabolenik zastoj!« Tovariš Češnovar je namreč član KP in stoji dosledno na braniku pravic delovnega ljudstva, ker bi pa Flajsova pri njem ne uspela, si je z darovi skušala pridobiti njegovo ženo. Ta postopek Flajsove je preračunan, ker če bi sprejela Češnovarjeva žena darila, bi lahko zabrusila Češnovarju v obraz: »Kaj boš nastopal proti meni, saj je tvoja žena tudi dobila jajca in jabolenik. Isto je poskusila tudi s članico KP, tovarišico Gabrinjo Franco, ko ji je dala malinovec in oranžado za 100 din, češ da so se cene znižale, dočim stane v resnici steklenica malinovca ali oranžade 230 din. Ko je tovarišica zvedela za pravo ceno, je hotela razliko plačati, a je Flajsova doplačilo odklonila: »Za vas ni treba nič doplačiti!« Omenjeno tovarišico je tudi neprestano vabila na njen dom ter jo spraševala, če se ji je mogoče kaj zamerila, ker se pozivu ne odzove. Ko je nekdo dobil pek prav slabo moko in so se delavci začeli zanimati kako to, da imajo tako slab kruh, moko je namreč pek dobival pri Flajsovi, je Flajsova dala ženi bivešega poslovođa delavnice v rudniku tovariša Horjaka, dva kilograma moke, da naj speče kruh in prinese njej komadiček pokazati, ostalo pa da lahko obdrži zase. S takimi bonitetami in uslugami si je pridobila tudi naklonjenost bivšega ravnatelja rudnika tovariša Ričeka, ki je postal zagovornik te »triperesne detelje«, saj je svoječasno celo predlagal, da bi vsa krajevna podjetja vodil Kovač, a Jevševar Vidko naj bi bil poslovođa pri KZ. Tudi sedanjega ravnatelja tovariša Heglerja si je skušala Flajsova pridobiti s takimi metodami na svojo stran, a je isti usluge odločno odklonil.

Medtem ko je Flajsova po svoji liniji krepila pozicije teh preostankov starega kapitalističnega reda, je Kovač vzel v zakup kulturno prosvetno dejavnost v Krmelju. Tudi Kovač si zida novo hišo v Trebnjem, kjer ima ženo, ki je poslovođkinja tobačne zaloge. Svoječasno so jo hoteli zaradi nasprotne politične miselnosti odpustiti, a se ji je posrečilo dobiti podpise deset članov KP, tako da je ostala še nadalje v službi. Kovačeva vsakinja se pa nameščena v trgovini skupno s Flajsovo. Kovač ima sicer zasluge pri zidavi kinodvorane, vendar se je znal znebiti vsakega, ki mu ni prijal in mu ni bil absolutno poslušen. Kulturno delo je omejeno na ljudi Kovačevega kroga, ki so prevzeli nekaj monopol nad to dejavnostjo. Razumljivo, da ta dejavnost ni imela nikakega revolucionarnega značaja naše današnje stvarnosti, temveč se je izživljala v krogu stare malomeščanske miselnosti in tvorila odskočno desko »triperesni detelji« za dosego svojih osebnih ciljev. Zanimivo je tudi, da je leta 1950 Kovač posodil rudniku 40.000 dinarjev za izplačilo premij, tudi sicer ni Kovač preveč skrupulozen z denarjem, kadar gre za uveljavljanje lastne osebe. V ostalih množičnih organizacijah Kovač ne sodeluje, razen v sindikatu, kamor se je znal vrniti.

Njegov verni drug in brat Flajsove Jevševar Vidko je pa zadožen po liniji OF, zato je tam tudi v odboru, poleg tega je še v sindikatu in tajnik gasilskega društva. Kakor že omenjeno, je Vidko sezidal krasno hišo in hotel letos junija ponovno odpreti gostilno, kar pa

mu je budnost sedanjih funkcionarjev, posebno partijske organizacije, preprečila.

V osnovno partijsko organizacijo se tem ljudem ni posrečilo vrniti, pač pa so si pridobili člane tovariša Zeleznika, Pirca in Simončičeve, ki so se na sestankih vedno pasivno zadržali, kadar koli je bilo na dnevnem redu razpravljanje o delovanju imenovane »triperesne detelje«. Tako si je ta klika ljudi znala pridobiti šibkejšie člane Partije in se po njih uveljavljati. V zadnjem času se je osnovna partijska organizacija zavedla teh slabosti in začela odločno borbo proti tem izkoriščevalcem delavskega razreda.

Sindikati rudniških delavcev, čigar odbor tvorijo med drugimi Pirc kot predsednik, Zeleznik kot tajnik, a v odboru sta tudi Jevševar in Kovač, je verna slika nedelavnosti in nebudnosti. Sindikalni sestanki se ne vrše, sindikalno delo je samo administrativnega značaja, prepojeno s socialdemokratskimi tendencami, čigar cilj je samo borba za materialne koristi in dosego čim večjih dopustov. Nikdar pa nista niti predsednik niti tajnik govorila o vlogi sindikata, ki jo mora nujno odigrati v naši socialistični stvarnosti in kot opora podjetju za večjo produktivnost. Zanimivo je, da so občni zbor sindikata izvršili v nekaki tajnosti in je OPO zvedela za občni zbor šele iz povabil, tako da se je zaradi nepriljubljenega političnega dela posrečilo »triperesni detelji« vrniti v odbor sindikata svoje ljudi.

Sedanjí delavski svet sicer ni najboljši, vendar je boljši od lanskega in so delavci znali preprečiti izvolitev kandidatov v delavski svet, ki jih je skušala vrniti omenjena klika. Delovanje delavskega sveta je pravilno usmerjeno, kajti zaveda se, da je v interesu vsega delavstva, ako se produktivnost dvigne, ker je to v interesu podjetja in delavstva samega.

Za časa predprilski Jugoslavije so se v sosednji vasi Gabrijeli, kjer je podružnična cerkev župnije v Tržiču, vršile maše samo dvakrat letno. Na željo italijanske fašistične posadke v Krmelju so za časa okupacije uvedli nedeljske maše, in sicer ob 14. uri. Te maše se ob nedeljah še danes vrše. Da je obisk obilnejši, skrbita za to gostilničarja Kobal in Bevk, v čigar prostorih se izmenično vrši po končani maši ples. Tržiški župnik se še vedno drži navodil fašističnega okupatorja in nadaljuje s popoldanskimi mašami v Gabrijelih. Namen teh maš je povsem jasen. Ti ljudje, ki so največji nasprotniki graditve naše socialistične domovine, skušajo na vse mogoče načine odvrniti naše ljudstvo od naše stvarnosti in se ne sramujejo vpreči v svoj klerofašistični voz in protiljudsko delovanje gostilne in jih povežati s cerkvenim pravilom. To nam ponovno dokazuje, da tem ljudem ni za tako imenovano »čast božjo«, temveč da pridobe ljudi na svojo stran in jih izkoristijo za svoje reakcionarne namene. Sindikalna podružnica delavcev in nameščencev rudarske industrije v Krmelju je poslala župniškemu uradu v Tržiču protestno pismo, v katerem odločno zahtevajo, da prekine z branjem maš ob nedeljah popoldne, ker nočejo, da bi župnišče izkoristilo ime kolektiva v reakcionarne namene. Zanimivo je pri tem, da sta se tajnik in predsednik sindikalne podružnice sramovala podpisati to protestno pismo. To sta člana KP Zeleznik in Pirc, ki sta šele po dolgem ugotavljanju in na pritisk delovnega kolektiva dopis nečliljivo podpisala. Njuno obnašanje nas ne čudi, saj tudi spadata v vrsto zagovornikov navedene »triperesne detelje«.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Kaj je navega

PO SVETU...

BOJI NA KOREJI. Kitajske in severnokorejske oborožene sile so ob močni podpori topništva in motoriziranih enot skušale brezuspešno zavzeti položaje Združenega poveljstva jugovzhodno od Kumsonga. Tudi zahodno od Corvona in na drugih delih korejskega bojišča so bili napadi brezuspešni. Letala Združenega poveljstva so obstreljevala sovražna oporišča in preskrbovalne zveze v Severni Koreji, skladišča streliva v Činanpoju in severnokorejskem pristanišču blizu Fenjanga. Fenjanski radio pa poroča, da so severnokorejski gverilci onesposobili zadnje mesece v bojih v Južni Koreji več kot 30.000 južnokorejskih vojakov.

IZJAVA PREDSEDNIKA INDIJSKE VLADE NEHRUJA. (Tanjug.) Predsednik indijske vlade Nehru je pred nedavnim izjavil na tiskovni konferenci, da bo Indija poslala vojaške strokovnjake na Korejo z namenom, da preišče dogodka in ugotovi položaj Kitajskih in severnokorejskih vojnih ujetnikov v taboriščih Združenega poveljstva seveda pod pogojem, da bo Pekinska vlada zadovoljna s takim načinom posredovanja. Isto načelo velja tudi za spor glede bakteriološke vojne. Poudarja, da so pripravljeni posredovati s pogojem, da bosta obe prizadeti stranki sprejeli njihovo posredovanje.

Glede ostalih zunanjepolitičnih problemov je Nehru dejal, da bo Indija podprla predlog Sovjetske zveze za ratifikacijo ženevske konvencije o preprečitvi bakteriološke vojne. Glede predloga o ustanovitvi tihomorskega bloka za obrambo pred morebitno napadalnostjo je Nehru dejal, da udeležba Indije za sedaj ne pride v poštev.

VOJNI ZLOČINEC JEVDJEJEVIČ V KANADI. Glasilo jugoslovanskih izseljencev v ZDA »Novi list« piše, da je pred kratkim prispel v Kanado vojni zločinec, četniški vodja in sodelavec okupatorja Dobrosav Jevdjejevič. Doslej je prebival v Italiji, kjer je nemoteno izvajal svojo protijugoslovansko dejavnost. Casopis poudarja, da se slehernemu Američanu jugoslovanskega rodu vsiljuje vprašanje, kako se je mogel ta vojni zločinec in sodelavec italijanskih fašistov, ki so se borili proti jugoslovanskim in ameriškim sinovom, nemoteno sprehajati po ameriških deželah in celo javno nastopati proti sedanjí Jugoslaviji, ki si vsak dan prizadeva, da bi ohranila mir v svetu.

ODBOR OZN BO RAZPRAVLJAL O SUZENJSKEM DELU. Odbor OZN, ki vodi posebno anketo o taboriščih za prisilno delo po vsem svetu, se je pred kratkim spet zbral na seji. Na dosedanjih sejah odbora so prinesli dokaze, da imajo v Sovjetski zvezi taborišča za prisilno delo, v katerih je okrog deset milijonov oseb, v petih satelitskih državah ZSSR, pa še milijon oseb.

Ko bo končana anketa o položaju v Romuniji, bo odbor pričel preiskovati dokaze za položaje v Litvaniji. Preden je odbor začel proučevati vprašanje prisilnega dela v taboriščih, je poslal vprašalne pole, na katere je doslej odgovorilo 35 držav, ki so pripravljene sodelovati pri anketi.

Razprava o prisilnem delu v taborišču prihaja sicer pozno na dnevni red odbora OZN, upanje pa je, da bo uspešna, ker ima na razpolago obilo gradiva tudi od raznih organizacij, ki so že nekajkrat razpravljale o množičnem uničevanju človeških življenj v taboriščih.

žice, kje so milijoni mark in tujih deviz, o katerih se ve, da so bile, pa jih ni in ni mogoče zaslediti.

Ko je stvar tako daleč dozorela in ko je cerkvena gospodinja, ki prej — brez dvoma iz golega pohlepa — ni s prstom mignila in molčala ter z dopadenjem zrla na Haroldsbach, spoznala, da bi utegnil navsezadnje pasti madež še na njo, je iz škofije zadonel — umik. Župnika Gajlerja so kljub vsemu njegovemu rohnjenju že premestili, bogve, ali iz previdnosti (!) ali pa iz potrebe, prav na samo švicarsko mejo. V Haroldsbachu pa je bil poslan bivši frontni oficir, ki je s padcem militarizma zgrešil v lemenat, da napravi v Haroldsbachu red po »vojaško«.

V nedeljo pri maši je novi čudodelnik prečital škofovsko poslanico, ki je oznanila konec čudežev. Toda zapeljani romarji so oznanilo pričakali s »fuž«, s protesti in kriki. Čudeži so se že tako globoko zajedli v zapeljane možgane, da jih niso mogli pozabiti. Kramarji in oštirji so zagnali krik in vik: »Dajte nam mater božjo nazaj!« Seveda vse to iz globine pobožnega srca. Množica je kričala in se prepirala in je izgledalo, da bo navallila še na mašnika, toda končno se je le vdala pred frontnim oficirjem unae sanctae catholicae ecclesiae (edine svete katoliške cerkve).

Med množico so se pa neopazno pomešali policisti v civilu. Vendar tokrat ni bila potrebna njihova intervencija. Slepariji iz Haroldsbacha se je že zlo-mila hrbenica.

G a j s k i :

VLOM na „nebeški“ poljani

(Nadaljevanje in konec)

Župnika Gajlerja ni zgrabila njegova katoliška vest, ko je videl pogrbljeno staro (na sliki!), da iz daljnega kraja na svojih suhih ramah nosi križ na nebeško poljano, ni je videl, da vsa strta pod pezo dolgoletnega garanja in zamaknjena hiti tja gor na poljano k »nebeški« prikazni. Ni ga pretreslo mučeništvo stare žene, ki je bogvedi od kod trapala za čudežem, čeprav je natančno vedel, da je vse to, kar se dogaja na nebeški poljani, gola sleparija, njegova sleparija, ker je le on pripravil in izšolal Simona Petra in druge »igralce« nebeške komedije, kako naj zamaknjene romarje »farbajo« in — ropajo.

Policije pa župnik Gajler le ni mogel pretentati. Pač se je župnik mugal in pobožno zavijal oči, ko je računal, da bosta mežnar in stara devica v Haroldsbachu dobro poskrila vse tiste spise, ki bi ga mogli kompromitirati in še posebej vse tiste zaklade, ki jih je župnik njima zaupal. Naj policija le voha in stiče, vsega ne bo nikoli našla, si je mislil. To, kar so našli pri njem in pri upravi »družbe za eksploatacijo matere božje«, se zdalec ni vse, je prava malenkost v primeri s tistim, kar je ta čedna družica, seveda vse v božjem imenu, naropala od romarjev. Cerkveni

ključar Peter Lauzege je že izginil s polnimi malhami zakladov in jih srečno »premaknil« čez mejo. Tam so sedaj na varnem, tja tudi ta preklicana policija ne doseže. In Švicarji, no, ti niso takšni, kakor nemški policaji, ti so že toliko katoliški, da takih »svetih« stvari ne bodo izdali.

Zato je Johannes Gajler kmalu postal zopet objesten. Ko se je policija odpravila in je videl, da njegov strah pred takojšnjo aretacijo ni bil uresničen, je hitro umiril svojo razburjeno sestro: Kar mirna bodi, saj se boš lahko veselila v našo hišo v Haroldsbachu, za katero je hvala bogu dovolj mark ostalo na varnem. Noben človek, nobena policija ne more njegovi sestri preprečiti, da ne bi kupila tiste hiše in da ne bi o pravem času spravila zakladov iz — Švice. Zato je pametni fajmošter že poskrbel, saj ima dosti prijateljev tu in onstran meje. In če bo sestra v hiši, bo pri njej tudi župnik. Tam me rabijo, je govoril in se postavil pred sliko matere božje: »Da, tudi ona me kliče.« Čutil se je pravcatega zastopnika matere božje na zemlji Haroldsbacha, zraven mu je pa srce poigravalo, ko mu je misel tako rada uhajala za tistimi zlatimi stvarčicami, ki so jih romarji tako radodarno

Obnova sadjarstva v KDZ Leskovec

(Nadaljevanje)

Dosedanji primitivni način sadjarjenja v okviru drobnega kmetkega gospodarstva »s stihijno razpisnim odnosom do dela«, kjer se sklače z enega opravila na drugo, tako da ni možnosti poglobljati se in proučevati posameznega opravila, temveč sloni vse na rutinarnosti, je na poti, da ga naša socialistična graditev s kaparjevo pomočjo v bližnji bodočnosti v celoti likvidira. Namesto takega zastarelega načina se bo moral nujno uveljaviti z železno logiko v skladu s procesom naprednega družbenega razvoja napreden način sadjarjenja v okviru velikega kmetijskega podjetja »z racionalno in znanstveno organizacijo, v katerem temelji odnos do dela na znanstveni oceni tega, kakšne so njegove možnosti za proizvodnjo in za ustvarjanje vrednosti«.

Gospodarski račun ni v zvezi s tem. Uvajanje plantažnega načina sadjarstva proizvodnje, kooperativne metode z visoko mehanizacijo, bodo zahtevali višjo sadjarsko tehniko, ki bo zahtevala poglobljen študij in izvežbanje v vseh popripih te dejavnosti. To bo nov način obnove in pridelovanja sadja, ki pa ne bo mogel imeti svoje osnove izključno na suhi goli praksi, na rutini, niti ne na čisto šolski strokovni izobrazbi brez praktičnih izkušenj in v zvezi s tem brez razumevanja razvoja naše socialistične izgradnje. Vzporedno z rastjo novih sadjarskih žarišč moramo vzgojiti čim več kadra z določenim minimumom strokovnega znanja. Zaradi omasovljenja strokovne praktične izobrazbe v naprednem kmetijstvu in sadjarstvu je zadruga pripravljena pritegniti k sodelovanju mlade absolventne nižje, srednjih in visokih kmetijskih šol, tako da se praktično izvežbanje in poglobljevanje v nov način kmetijske proizvodnje.

Vse panoge, posebno pa sadne plantaže, bodo urejevali na znanstveni osnovi. Posebno važnost bodo polagali na pedologijo, melioracijo, geodezijo, meteorologijo, fitopatologijo, biologijo itd. in njihove znanstvene ugotovitve realizirali pri praktičnem delu. Na ta način dela bomo vzgojili zadruga delavca, podkovanega z vsem strokovnim znanjem in sposobnega reševati vsa sodobna zadruga vprašanja v dobrobit skupnosti.

Pri reševanju obnovitvenih in proizvodnih nalog bomo pridobivanje delovnih izkušenj in kvalifikacije izvajali po metodi medsebojnega samoizpopolnjevanja delovne samovzgoje. Pri tem bomo vsakemu pustili določeno svobodo pri izbiri sredstev in bo vsak nosil določeno odgovornost za izvršitev dela in njegove kvalitete. Vsakdo bo vključen v delovno skupino, ki bo zadolžena in odobrena po delovnem načrtu. Te delovne skupine, prostovoljno formirane in razporejene druga poleg druge v nasadu, bodo že zaradi samega družbenega dotika začele med seboj tekmovati. To tekmovanje bo stalno in rodilo obilno sadov, če bo sponelo to kooperativno delo na načelih maksimalne stimulacije in če bo funkcija upravljanja v zadrugi bolj in bolj funkcija neposrednih proizvajalcev. To pa bo možno le po sodelovanju zadrugah in njihovih delavcih.

Menimo, da se bodo naši mladi kmetovalci edino tako zbrani v večjem številu, kolektivu, vzgojili in praktično usposobili za borce za vzorno urejena kmetijska socialistična gospodarstva. Tako jim bo postal socializem življenjska potreba in bodo ob vsaki priložnosti pripravljeni dati svoj delež za socializacijo vasi. Z druge strani pa se bo s takim množičnim nastopom mladih kmetovalcev v zadrugi dvignil nivo tehnike v celotnem obratu, se večal, osveževal in pomlajal, mnogo hitreje se bodo vsi neposredni proizvajalci usposobili za samoupravljanje.

Za delo bi bili nagrajeni na isti način kot ostali zadrugniki in bi bile plače po uredbi: osnovne, spremenljive (t. j. delež na čistem dobičku zadruga) in delež na višku planirane proizvodnje delovne skupine, ki bi ji posameznik pripadal. Sodelovanje praktikantov-kmetovalcev, ki bi postali polnopravni člani zadruga, bi trajalo najmanj tri leta.

Obnova sadjarstva in vinogradništva bo lahko uspešna le tedaj, če v tem ustvarjalnem delu sodelujejo vsi faktorji, ki imajo količjak zveze s kmetijstvom. Da bi pa pri tem sodelovali vsi faktorji, se seveda morajo zavedati, da je obnova življenjska potreba, kar nam bo dokazalo, da bodo uspehi takšnega dela. Vse to pa nam bo lahko dokazala z zgledom KDZ v Leskovcu pri Krškem. G. Vesel.

Iz naših gospodarskih središč ...

Iz Krškega

Dne 9. junija so imeli v Krškem sestanek ZB, na katerem so razpravljali o postavitvi spomenika, ki ga mislijo postaviti padlim borcem v Krškem na samostanskem dvorišču. V ta namen bodo člani ZB prostovoljno podirli obzidje samostana ter uredili mestni park v samostanskem dvorišču. V mesecu avgustu pa bodo priredili tombolo, od katere čisti dobiček bo šel za postavitev spomenika.

Dne 13. junija je obiskal minister za industrijo LRS tov. Leskovec Franc tovarno »Celuloza« na Vidmu. Ob tej priložnosti je zasedel upravni odbor tovarne. Tov. Leskovec je podal nekaj smernice za izgradnjo oziroma razširitev roto tovarne, ki je v sklopu »Celuloze«.

Po zasedanju si je skupno z upravo podjetja ogledal tovarno in dal nekaj pripomb glede zidanja upravnega poslopja in glede nakupa materiala.

Dne 18. junija je imel okrajni odbor AFZ Krško sejo, kateri je prisostvovala predsednica Glavnega odbora AFZ Slovenije tov. Oecpek Angela. Članice občinskih odborov so poročale o delu, ki so ga izvršile v zvezi s tekmovanjem za IV. kongres AFZ Slovenije.

Največ so izvedle v Tednu matere in otroka. Po sicer razna zdravstvena predavanja in otroški sejni.

Tov. Oecpekova je posebno poudarila, da se žene tesno povežejo z vsemi množičnimi organizacijami, nadalje, da se preprečuje pijančevanje in kajenje mladine itd.

Pred kratkim je imel sejo štab za bojno patruljo, katere bo krenila dne 17. in 18. junija 1952.

Prva patrulja bo šla iz Kumrova, Podsedra, Senovca, Sevnice, Zabukovja v Jurkloster, Stranska patrulja bo krenila iz Brezice, Pišce, Sromelj v Podsedro, kjer se bo pridružila glavni patrulji. Tretja patrulja bo šla iz Bučke, Vel. Trna, Studenca v Sevnico.

Ob tej priložnosti se bodo vršili mitingi v Podsedri, Sevnici in Zabukovju.

Iz Krmelja

(Nadaljevanje iz 2. strani)

V Krmelju obstoja tudi okrajno podjetje »Kremenica«, ki se bavi s kopanjem kremenčevega peska. Upravnik tega podjetja je tovarš Franc Zur, človek, ki ima firske odnose do delovne kolektiva in je on pravzaprav upravnik, upravni odbor, delavski svet in vse. Njegov odnos do ljudske imovine je svojevrsten. Motor, ki je last podjetja, uporablja po štiri do pet dni za svoje zasebne izlete, bencin pa plačuje podjetje. Svojo ženo pa je namestil kot kontrolorko delavcev, ki izvaja pravi teror nad uslužbenci in jih celo klofota. Ko sta nekoč dve delavki pripeljali vinjenega upravnika Zurja domov, je eno takoj pretepla, a drugo je drugi dan poklicala v pisarno ter jo tudi pretepla.

Delovni kolektiv Kopitarne v Sevnici žanje lepe uspehe

Dne 31. maja 1952 je priredil delovni kolektiv Kopitarne v Sevnici družabni večer, ki je bil kot nekakša bilanca dosedanjega kulturno-prosvetnega dela v Kopitarne. Nastopila sta moški in ženski pevski zbor, ki je nekaj časa prav vztrajno in postrastovalno vadila pod spretnim vodstvom pevovodje tov. Krenčiča Viktorja in ki sta sodelovala že tudi pri proslavah. Nečini in sanjavi narodni pesni sta se pridružila borbeno partizanska in delovna pesem.

Mlada delavska zbor vidno napredujeja in kažeta za začetek precejšnje kvalitete, ki jo je dvignilo podrobno in vztrajno delo, močna volja, natančnost in disciplina posameznikov.

Za doseg nove, srečnejše bodočnosti je ljudsko izobraževanje ogromnega pomena in mora biti sestavljen del delovnih naporov za graditve naše socialistične domovine. Tega se zavedajo tudi naši delavci in delavke v Kopitarne, ki ostajajo kljub oddaljenosti in napornem fizičnem delu pri pevskih vajah. Želja po izobrazbi in kulturnem dvigu je tako velika, da jim ni nobena žrtve pretežka.

Pri kulturno-prosvetnem delu nudi kolektiv vso pomoč predsednik delavskega sveta, predsednik sindikata in uprava.

Z dosedanjim delom je bil storjen prvi korak na poti k zastavljenemu cilju. Želeli bi bilo, da zajame prosvetno delo v bodoče še več delavcev in se razširi tudi na ostale panoge kulturno-prosvetnega dela, kajti naše delavstvo se bo tako izobraževalo in kulturno raslo.

H. M.

Moža pa je kaznovala s tem, da mu je popolnoma razbila lovsko puško, demontirala z motorja zadnje kolo in dinamo. V Kremenici je taka praksa, da lahko delajo pri podjetju samo delavke, ki obdelujejo upravniško njivo, dočim druge odpustijo. Prijave zoper nerednosti v Kremenici so bile večkrat poslane na bivši OLO v Trebnje, vendar brezuspešno.

Po ugotovitvi dejanskega stanja je bilo od strani ljudske oblasti ukrenjeno, da se v trgovini »Preskrba« zamenja ves trgovski kader in postavi nov poslovodja. Dosedanja poslovodkinja Rozalija Flajs in blagajnik se pa razrešita službe.

Menzo, v kateri se hrani nekaj nemeščencev in rudarjev, prevzame Občinski ljudski odbor v Sentažanžu, ki bo poskrbel, da bo menza pravilno delovala in upoštevala želje abonementov.

V »Kremenici« se vrši preiskava, ki bo ugotovila odnose uprave do kolektiva in vse nerednosti podjetja, nakar bodo izdane potrebne mere in ukrepi za odstranitev ovir in nedostatkov podjetja. Istočasno bo tudi odločeno, ali bo prevzel podjetje Rudnik ali pa Občinski ljudski odbor v Sentažanžu.

—ar

Teden tiska v okraju Krško od 6. do 12. julija

VSAK ČLAN OF NAJ BO NAROČNIK NA »NAŠE DELO«!

Kakor po ostalih okrajih smo tudi v našem okraju pristopili k organizaciji Tedna tiska, kajti zavedamo se, da je tisk najmočnejše orožje v rokah delovnega ljudstva, ki mora biti odgovorni činitelj pri naši socialistični graditvi.

V Tednu tiska naj bi bil glavni namen razširiti dopisniško mrežo, dvigniti število naročnikov predvsem na naše časnike »Ljudsko pravico«, »Slovenski poročevalec«, »Ljubljanski dnevnik«, posebno pa še na naš list »Naše delo«.

Pristopiti k Tednu tiska ne bo težko. Občinski odbori OF so kot prvi poklicani, da med množico širijo glasilo OF našega okraja, ker imajo največji stik s svojim članstvom, kakor tudi pregled nad naročniki našega tiska. Če primerjamo število prebivalstva v našem okraju, lahko ugotovimo, da je od 70.618 prebivalcev naročenih na naš lokalni list le 1600 naročnikov; to se pravi, da je komaj vsak petnajsti član OF naročen na »Naše delo«.

Prav iz teh razlogov organiziramo Teden tiska, v katerem bomo naše prebivalstvo zainteresirali za republiški in naš lokalni tisk, istočasno pa tudi organizirali čimvečjo udeležbo pri dopisovanju. Načelno naj bi veljalo geslo: Vsak član OF naj bo naročen na en list OF in to na dnevnik in na »Naše delo«, vsak član KP pa še na »Ljudsko pravico« in vsak član LMS na »Mladino«.

V zvezi s tem apelira OO OF na občinske odbore OF, kateri bodo najboljšje organizirali Teden tiska in kateri bodo prvi sprejeli tekmovanje po naslednjih točkah:

1. Kateri sektor OF — gospodarskih središč Krško, Brežice, Sevnica, Senovo, Kostanjevica in Krmelj bo najbolje organiziral Teden tiska in poročal o uspehih pri zbiranju naročnikov po občinskih odborih OF. Kateri občinski odbor se bo najbolje lotil dela v Tednu tiska.
2. Kateri sektor OF, občinski ljudski odbor in množične organizacije bodo najbolje organizirale dopisniško mrežo:
 - a) za republiški tisk;
 - b) za lokalni list »Naše delo«.
3. Kateri sektor OF, občinski odbor OF bo pridobil največ naročnikov:
 - a) za »Ljudsko pravico«;
 - b) za »Naše razgled«;
 - c) za »Delo«;
 - d) za »Slovenski poročevalec«;
 - e) za »Ljubljanski dnevnik«;
 - f) za »Naše delo«.

Prav tako pa tudi za »Delavsko enotnost« in »Mladino«.

V Tednu tiska naj bo geslo: »Sleherini član OF in KP naj bo naročen na eno glasilo OF in eno glasilo KP.

Koloradski hrošč v našem okraju SE ŠIRI

V letu 1946 je neki kmet iz Brezine pri Brežicah prišel prositi pomoči na OLO v Krškem, češ, pomagajte, ker mi bodo sicer neke »rdeče gosence« ves krompir požrle. In res, ostala so le krompirjeva stebelca, drugo so ličinke koloradskega hrošča uničile. Ljudska oblast je tedaj in prihodnja leta dala milijone za zatiranje koloradskega hrošča, saj se je pojavil ne le v Brezini, ampak po vsem območju bivšega okraja. Ljudstvo je bilo pri zatiranju tega nevarnega škodljivca zelo disciplinirano in ga je množično ob pregledih uničevalo. Skropilne ekipe so bile pri svojem delu hitre in sredstva učinkovita. Že od leta 1948 so se okužbe manjšale, tako da je v letu 1951 po uradnih ugotovitvah bilo okuženih le še 63 parcel v treh bivših KLO.

Borbenost in pazljivost je počivala na uspehih prejšnjih let. Brezbržnost kmetov pri pregledovanju krompirišč in verjetno tudi utajevanje okužbo so posledica sedanjega naglega širjenja koloradskega hrošča skoraj že na ves okraj od Mirenske doline v hribovite predele Zabukovja in Gorjancev in Obsoletsko dolino, vse do Bregane itd. Okužbe niso majhne, ampak zelo velike, ponekod je krompirjevka tudi popolnoma obgrizena.

UDELEŽBA PRI PREGLEDIH

Zalostna ugotovitev je, da kmetje ne polagajo na zatiranje koloradskega hrošča nobene važnosti. Množični pregledi so kaj klavirni, saj imamo n. pr. namesto 250 do 300 pregledovalcev le 4 in še od tega 2 otroka in 2 starčka. Malomarnost kmetov in drugih koristnikov zemljišč in krompirjevih nasadov je brez primere. Isti ljudje pa prihajajo s svojimi izpadi na OLO, češ, zakaj že niste mojega krompirja zapražili.

Kakšno nalogo ima pri pregledih občinski ljudski odbor? Ta pregled organizira, vrši nadzor nad pregledi, prijavlja okužbe in predlaga v kaznovanje tiste, ki se pregledov ne udeležujejo. Izgovori, da so za to občinski, vaški in skupinski vodje, ni tehten razlog, da bi prepuščali svoje dolžnosti in nemar. Do danes se niti en občinski ljudski odbor (razen Sentažanža in Boštjana) ni pozanimal, kako sploh potekajo pregledi! Cemu imamo voljene člane? Zakaj sedijo v pisarnah občin občinski uslužbenci? Mar zato, da bodo birokratsko upravljali pregledovanje in pošiljali lažna poročila? S to prakso bomo morali energično prenehati.

Hrošč sam še pravzaprav ne povzroča takšne škode, toda njegova ličinka je nenasična in lahko v nekaj dneh obrsti nasad do golih reber. Če bomo še zamerljivi pregledi in uničevanje, bomo kaj kmalu spoznali, da so to le nesmiselni izgovori, da mu tako ni treba predvsem ob nedeljah na pregledu.

IN OB NEDELJAH ...

vidiš po krompirišču okrog 10. ure le kakšnega starejšega kmeta ali ženičko s svojim vnukom in še kakšnim otrokom, da pregleduje krompirišče. Mogoče tudi večjo skupino zavednih pregledovalcev, ki vedo, kakšna nesreča je koloradski hrošč. Vidíš pa tudi prave vrve mladih in starih, ki hite v cerkev, ne da bi pomislili na gospodarsko škodo, ki jo skupnost trpi v krompirjevih nasadih. Koloradski hrošč se prav v dopoldanskih urah nahaja na krompirju, medtem ko v popoldanskem času odhaja v zemljo.

S KOLI NAD PREGLEDOVALCE

Menda edinstven primer, ki se je zgodil kje na svetu, da so šli s koli na mirne pregledovalce krompirišč. To se je zgodilo v Zabukovju, kjer so vročekrvni Požunovi fantje s svojimi prijatelji napadli s koli pregledovalce krompirišč, češ da ne pustijo pregledovati svojega krompirja. Pomislite, celo staro ženičko in otroke so telesno poškodovali. Naj ne mislijo, da bo to dejanje ostalo nekažnovano!

VSEM V PREMISLEK

Da je koloradski hrošč škodljivec, je ugotovljeno in ni treba nobenega dokazovanja. Da tako ne bo šlo naprej, nam je jasno. Če ne bo šlo zlepa, bo moralo iti zgoda. Ves svet, kjer se je koloradski hrošč pojavil, se bori proti njemu. Ali naj mi, ki nam je krompir vsakdanji kruh, ostanemo križem rok? Tega ne bomo storili in naj bi to bilo nekaterim prav ali ne! Podvzeli bomo vse mere za zakonitost in spoštovanje uredb.

Kmet.

Iz Leskovca pri Krškem

V nedeljo, dne 22. t. m. je bilo v Leskovcu mladinsko zadrugno posvetovanje, kjer so obračunavali pomoč mladine pri preobrazbi vasi in krepitvi kmetijskega zadrugništva. Po refratu okrajnega mladinskega sekretarja tov. Kranjca, se je razvila živahna debata o problemih zadrugništva in pomoči mladinskih organizacij. Sprejeti so bili tudi sklepi za nadaljnje delo v okviru tekmovanja na čast VI. kongresa KPJ.

Po posvetovanju, so si mladinci ogledali plantažne nasade in kmetijske stroje v KDZ Leskovcu.

Zbor II. krške mladinske delovne brigade bo 2. avgusta 1952

na OK LMS Krško. — Mladina prijavljaj se!

... in iz naših vasi

Kaj je pokazala revizija na Raki

Okrajni ljudski odbor v Krškem je z ozirom na nepravilnosti, ki so se dogajale pri obdelavi in prevozu blaga, podletel podletih podvzel energične korake za odpravo teh nedostatkov. Po sedanjih ugotovitvah je stanje na Raki sledeče:

FINANČNI REFERENT OBERČ FRANC

Finančne posle na KLO je vodil Oberč Franc, bivši uslužbenec OLO, zelo povirno. Že iz samih dohodniških knjižic je razvidno, kako malomarno je vnašal prepise akontacije, plačila in končne salde. Iz teh knjižic niso imeli davčni zavezanci nobene prave slike, koliko so plačali in koliko dolgujejo. Tekom revizije so popravili knjižice na pravo stanje, in to vsako drugo. Sicer je pa pri pregledu referent k vpisovanju podatkov v davčne knjižice in blagajniški dnevnik, ki je skrajno malomarno spisan, tudi hčerko Neneko in sina Franca, brez vednosti in odobritve KLO. Kakšna zmešnjava je vladala pri evidenci plačanih davkov nam dokazuje ta slučaj, ki ga sledi davčni zavezanec sam zgledal na KLO zaradi poravnave davkov, a mu je Oberč izjavil, da ne dolguje ničesar, dočim ga je naslednji dan izterjevalna ekipa rubila, kakor n. pr. slučaj Zorka Franca iz Ardra, ki je bil rubljen za 7000 din. Tomažin Matija iz Smednika št. 1 je hotel pravčasno poravnati zaostali davek, a v pisarni KLO mu je bilo rečeno, da ne dolguje ničesar. Naslednji dan je bil rubljen za znesek 28.290 din in poleg tega je moral plačati še 577 din stroškov. Vse to po zaslugi bivšega predsednika KLO Pavloviča. Takih slučajev je mnogo.

Pri plačevanju davkov je referent pobiral pošteno od 10 do 50 din od posameznih strank, ki se ni nikjer beležila, z viški pa je razpolagal finančni referent brez vodenja točne evidence. Iz tega so se ustvarjali hodki za črno blagajno, tako zvan »Koruzni fond«.

DAVČNA KOMISIJA

Davčna komisija pri KLO Raka je bila sestavljena tako, da ista pri odmeri davkov ni upoštevala dejanskih dohodkov posameznih davčnih zavezancev, temveč je močnejše štela, a šibkejšo preobremenila. Posebno pa velja to za davčno odmero v letu 1951. Razbije akontacije za leto 1952 tudi ni bilo pravilno izvršeno in so se tudi pri tem močnejši šteli, a šibkejši preobremenili. Tako je n. pr. Tomažin Leopold — Ana iz Rake št. 125, bajtar, imel davčne osnove za leto 1950 539 din, za leto 1951 212 din, za prvo polletje 1952 mu je komisija predpisala 1500 din akontacije. Jamnik Antonija iz Rake št. 101, bajtarica, je imela za leto 1951 davčnega predpisa 265 din, akontacije za prvo polletje 1952 ji je komisija predpisala 100 din. Na drugi strani pa je imel posestnik Zabkar Alojz iz Ardra, ki ima 17 ha zemlje in milin v letu 1951 35.000 din davčnega predpisa, a za leto 1952 mu je komisija predpisala za prvo polletje samo 9000 din.

Z ozirom na vse te nepravilnosti davčne odmere je bila imenovana nova davčna komisija, davčne odmere za leto 1951 so vse razveljavljene, a nova komisija ima nalogo izvršiti novo davčno odmero za leto 1951 in s tem odpraviti vse nepravilnosti, ki so se vršile v preteklih letih.

KRAJEVNA MESNICA RAKA

Krajevno gospodarsko podjetje »Krajevna mesnica Raka« sploh ni bila registrirano, ni imelo rač. računa pri NB, niti imelo plana niti knjigovodstva. Podjetje je pričelo delovati leta 1950. Podjetje sta vodila Pavlovič

nikdar prikazalo stvarnih zalog, niti pravega finančnega stanja. Iz vseh teh pomankljivosti je bilo možno, da sta vršila razne malverzacije in nepravilnosti lesni manipulant Zorko Pavel, kakor tudi knjigovodkinja, zlasti zato, ker nista imela nad seboj nobene kontrole, ne po upravnem ali nadzornem odboru, kontrola po ljudeh OZKZ Krško pa je bila neučinkovita, z izjemo zadnje revizije, ki jo je izvršil Zemljak Maks.

GOSTILNA BON NEŽA — socialistični zašup

Spoznavalci bratovščine Sv. Bakha so imeli tesne stike z gostilničarjem Bon Nežo, ki ima gostilno v socialističnem zakupu. Pri njej so imeli ti funkcionarji kakor Oberec in drugi fond za brezplačno pitje alkoholnih pijač. V ta fond so prispevali razni občani za usluge, ki so jim bile napravljene od strani bivših funkcionarjev. Navada je namreč bila na Raki, da so ljudje, ki so imeli opravka na bivšem KLO plačevali pri gostilničarki Bonovi vino za uslužbenice in gotove funkcionarje KLO, po potrebi so potem ti ljudje hodili k Bonovi, spili gotove količine vina, nakar jim je Bonova po končanem pitju podala točno bilanco, koliko deci imajo še v dobrem. S to prakso so hoteli nadaljevati občani tudi sedaj pri novem tajniku, kateri je pa ta način dela odločno odklonil. Prišel je namreč na KLO neki kmet in prosil tajnika naj telefonira v Krško po živnozdravnika ker mu je bolela krava. Za uslugo mu je hotel pri Bonovi, po stari navadi, plačati liter vina. Tajnik mu je pojasnil, da so odslej prenehali s takimi metodami. Zanimiva je vsekakor zveza med gostilničarko Bonovo in bivšimi funkcionarji KLO, ki dovolj jasno karakterizira njihovo miselnost.

IN KAJ PRAVILO LJUDJE?

Prebivalci občine Raka so se po ukrepih, ki jih je izvršila ljudska oblast globoko oddahnili. Zaradi takega pristranskega postopanja bivših funkcionarjev je razumljivo in upravičeno nastalo med prebivalstvom nezupanje in je reakcija imela lahek posel za odpravo tega stanja. Ljudske oblasti, Sedaj, ko jih je ljudska oblast resno oborožila, dajo z nekim zaupanjem v bodočnost, ker so prepričani, da bo ljudska oblast ukrenila vse, da bodo vsi ti zločivci prišli pred sodišče, kjer bodo prejeli zaslužen kazen.

Ti pokvarjenci so se znali vrniti v razne množične organizacije in KLO ter prevzeti v njih komandna mesta z namenom, da bi igrali neke firske vloge in dobro živeli na račun tamkajšnjega delovnega ljudstva. Toda njihove izkoriščevalske metode so danes razkrinkane in občani z zadoščenjem prijavljajo posameznim komisijam vse nepravilnosti, ki so jih imenovali pri svojem poslovanju povzročili.

IN KAJ JE UKRENILA LJUDSKA OBLAST?

Bivšemu predsedniku Pavloviču in bivšemu tajniku Tomažinu je bila odvzeta imuniteta. Nameščenci na KLO so bili izmenjeni, v navedeni bodo po končanih preiskavah odgovarjali pred sodiščem. Tudi občinski odbor se je izpolnil, izvoljen je bil nov predsednik, a v odbor so bili koptirani trije novi odborniki. Imenovan je bil nov občinski tajnik. Imenovana je bila nova davčna komisija, ki ima nalogo pregledati vse delo in izvršiti ponovno odmero davkov. Postavljene so revizijske komisije, ki so že, odnošno se vršijo pregled celotnega poslovanja občinskega odbora, krajevnih podjetij in KZ. Osnovna partijska organizacija pa je izključila iz svojih vrst Tomažina, Pavloviča, Glišo in bivšega predsednika KZ Štrbar Ivana.

Izpred sodišča

Nezakonite prodaje parcel

Dne 23. junija t.l. sta se pred okrajnim sodiščem v Brežicah zagovarjala obtoženca Šepetavc Franc iz Stare vasi št. 20, občinski odbor Bizeljsko in Belas Dragotin iz Cemahovcev št. 37, občinski odbor Kraljevac, okraj Klanjec. Prvo obtoženo Šepetavc Franc je v novembru leta 1948, prodal in izročil svoj travnik v izmeri 56 a v last in posest Belas Dragotinu za 160.000 din in je drugo obtoženo istega prejel brez predhodnega dovoljenja za prenos. Prvo obtoženo Šepetavc Franc je izjavil pred sodiščem, da je njegov sosed Ratečič Franc napravil dve prošnji za svoj primer prenosa nepremičnin, katere pa mu niso bile odobrene. Zatrjeval je, da so tudi drugi poskušali s prepredajo zemljišč in vlaganjem prošnje v odobritev raznim oblastnim organom, vendar pa jim ni bilo odobreno. Ker je prvoobtoženi Šepetavc Franc videl, da se s prošnjami ne da nič doseči, je samovoljno sklenil pogodbo in prodal zgoraj omenjeni travnik, drugemu obtožencu Belas Dragotinu, kateri pa je v svojem zagovoru trdil, da se je informiral v Brežicah na sodišču glede prenosa, kjer pa mu je bilo rečeno, da nakup ni dovoljen. Isto je zvedel tudi pri katastrskem uradu v Krškem. Med drugim je tudi trdil, da mu je bilo na OLO Klanjec rečeno, da lahko kupi zgoraj omenjeno površino, češ, da nima dovolj zemlje. Tako sta končno brez merodajnih oblastni sklenila pogodbo in napravila prenos zemljišča sama obtoženca. Prepričana sta bila, da ne bo nikakih zaprek glede te prodaje, vendar pa jih je sodišče smatralo oziroma obsodilo, ker sta izvršila kaznivo dejanje zoper narodno gospodarstvo, prvo obtoženega Šepetavc Franc na 20 dni zapor, drugo obtoženega Belas Dragotina pa na 8.000 din denarne kazni ter na povračilo stroškov kazenskega postopanja. Zgoraj omenjeno zemljišče pa se je zaplenilo v korist narodnega gospodarstva.

Istega dne sta se zagovarjala pred okrajnim sodiščem, obtoženka Kocjan Slava, posestnica 7 ha zemlje iz Stare vasi št. 92 pri Bizeljskem in obtoženi

Gregorin Nikola, kmet s ca. 3 ha zemlje v Prasinjcu, okraj Klanjec. Imenovana sta sklenila spomladati leta 1949 v Brežicah kupoprodajno pogodbo za del parcele v izmeri 48 a. Obtožena Kocjan Slava je izročila drugo obtoženemu Gregorinu Nikoli omenjeno zemljišče v posest brez predhodne odobritve pristojne komisije. Ker sta mislila, da za prenos zemljišča ni potrebno predhodno odobrenje in ker sta s tem zakrivila vsak po eno kaznivo dejanje, kršitve prepovedi prometa z nepremičninami, jih je okrajno sodišče v Brežicah obsodilo, prvo obtoženko na 2.000 din denarne kazni in Gregorin Nikolo na 4.000 din denarne kazni. Prekupčevalna parcela pa se jim je zaplenila v korist narodnega gospodarstva.

RAZBOJNIŠKI TIPI IZ VIDMA OB SAVI SO IZVRŠILI DRZEN ROP NA PREKOPI PRI VRANSKEM

Dne 14. junija ob 21.30 so prišli v stanovanje Antonije Švajger, bivše trgovke v Prekopi, 28-letni šofer in sin velikega posestnika, Franc Kodela iz Stare vasi pri Vidmu ob Savi, ki je tudi lastnik avtomobila, s katerim so se pripeljali do Švajgerjeve, 23-letni Viktor Vrstovšek, mehanik in šofer iz Stare vasi, 23-letni Rudi Buršič, avtomehaničar iz Stare vasi ter 20-letna Marica K. iz Latkove vasi pri Prebolu. Vsi trije moški so bili oboroženi s pištolami, s katerimi so grozili Švajgerjevi. Kodela jo je celo udaril in podrl na tla. Švajgerjevi so oropali sukna za moške obleke in raznega tekstilnega blaga za okrog 200.000 din, znosili vse na avto in se odpeljali neznano kam. Takoj drugi dan so organi poverjenstva za notranje zadeve Celje-okolica pričeli z zasledovanjem roparjev. Sled je peljala v Vidmo pri Krškem. Franc Kodela in Marica K. sta namreč že 31. maja vplivali pri teli K. kjer je imela v Švajgerjevi zbrano blago, bila pa sta prepredana. Teta K. je po vplivu takoj vrnila blago Švajgerjevi. Marica K. je Kodeli sporočila, kje se blago nahaja in tako so 14. junija izvršili rop. Varnostni organi so roparje v Stari vasi izsledili. Franc Kodela se je v ponedeljek zvečer odpeljal z vlakom proti Celju, bil pa je prijet že v Rimskih Toplicah, K. je bila aretirana v Latkovi vasi, Vrstovšek in Buršič pa sta bila prijeta v Stari vasi. Oropano blago so našli še pri storilcih, samo 16 metrov raznega blaga je imel že krojač Anton Rangus v Stari vasi, ki se bo tudi zagovarjal pred sodiščem, ker je blago sprejel kljub temu, da je vedel, da izhaja od ropa. Vseh pet čaka v celjskih zaporih na zasluženno kazen.

Pepče pripoveduje...

Zadnje lepe dni sem izkoristil za dopust in obiskal naše lepo plavo Jadransko morje, ko sem se vračal, me je ob izhodu na postaji VIDEM-KRŠKO čakala zaročenka, moja sladka Kunigunda. Drvel sem proti izhodu, da jo čimprej objamem, a čim sem izstopil iz perona na cesto, mi Kunigunda prestrašeno zavpije: »Pepče, pojdi takoj nazaj, ali ne vidiš napisa pri izhodu, da je izhod prepovedan!« Prestrašen se ozrem na tablo pri izhodu na zunanji strani, kjer vidim res napisano: »Izhod prepovedan!« Skočil sem takoj zopet na peron in zaman iskal uradnega izhoda železniške postaje VIDEM-KRŠKO. Ob ograji sva se končno s Kunigundo domenila, da ker ne morem iz postaje Videm-Krško na zakonit način priti na cesto, da se odpeljem v BREŠTANICO, kjer imajo na postaji uradno dovoljen izhod, ona naj pa krene proti Brestanici, kjer se snideva. Preden sem prišel v Brestanico na cesto, sem že opazil Kunigundo, ki mi je hitela nasproti. Objela sva se in Kunigunda mi sladko reče: »Veš kaj, Pepče, če sva v Brestanici, kamor naju je usoda zanesla vsled tega nesrečnega napisa na Vidmu, izkoristiva priložnost in pojdiva k fotografu.« Nisem imel nič proti temu, zato sva jo mahnila proti trgu, da se daja skupaj slikati. Ko dospelva do fotografa, naju je kar groza stresla, ko sva čitala na fotografiji hišni nabite lepake: »Zaradi roparskega napada ne delam in ne sprejemam; ne dotikajte se sledov roparskega napada!« Moja Kunigunda, ki je zelo nežna, je skoraj padla v nezavest, tako grozno so vplivali ti lepaki nanjo. Rekel sem ji: »Korajža velja, ako sva že s tem namenom sem prišla, bova pa poizkusila pri zadnjih vratih priti do fotografa! Mahneva jo okrog ogle, toda tam naletita na napis: »Ne hodi od zadaj, ker me dobiš od spredaj, ako greš od zadaj, si osumljen tatvine!« Ko to prečitava, se začudeno spogledava in namuzneva ter jo mahneva domov v smeri proti KRŠKEM. Prepeljala sva se s brodom preko Save, postajalo je mračno. Spomnil sem se naše lepe pesmi: »Ob večerni uri, stal sem poleg Save, oj, oj, oj!« Šefu železniške postaje na Vidmu in njegovemu napisu »Prepovedan izhod« sva bila zelo hvaležna. V KRŠKEM sem obiskal šoferja tovariša Bernardiča, ki že pet mesecev pre-

jema plačo pri OLO, pa nima nobenega avtomobila. Vprašati sem ga hotel za nasvet, kako bi se tudi jaz prikopal na tako cenen način do plače. Reakcionar ni krog raztrošajo parole, da bodo gostilničarji, mesarji, trgovci, veleposestniki in tovarnarji dobili zopet obrate v svojo last, kar pa ne verjamem. Čudim se pa, da so se začeli sedem let po osvoboditvi zopet prikazovati napisi, kakor »GASTHAUS« na Jermanovi hiši v Krškem in »FINANZAMT« nad pošto v BREŽICAH. Pieteta je tudi lepa čednost! Ker sem že omenil, da imam zaročenko Kunigundo, naj izdam tudi tajnost, da sem oni dan, ko je imela god, hotel pokloniti malo darilo v obliki čokolade in sira, zato sem odhitel v poslovalnico »Preskrbe« SENOVO-REŠTANJ, da si omenjeno nabavim. Ne malo sem se začudil, ko me je poslovođa tako pošteno »opilil« z računom. Čokolado mi je zaračunal kar 130 din, a sir 90 din dražje, kakor so običajne cene. Plačal sem in na vso jezo sem se ustavil nazaj grede v bivši gostilni SENICA, ki je pod operativno občinskega odbora Senovo. Z menoj sta bila še dva tovariša. Na vprašanje, dali imajo kaj za prigrizniti, smo dobili odklonilni odgovor. Začuden smo se pogledali in vprašali kako to, da nimajo na razpolago prigrizka, ko je vendar danes na razpolago vsega. Po dolgem konferiranju smo le izmoledovali nekaj slanice, ki nam jo je servirala s točno tremi komadi kruha. Ne vem, ali je tako občutno pomanjkanje moke na Senovem, da nimajo na razpolago kruha po želji? Občinskemu odboru priporočam, da pošlje dotično natakario na kak fizikalni tečaj, da bo postala gibčnejša. Na cesti sem dobil slučajno avto, ki je vozil v SEVNICO, zato sem se z njim odpeljal, da si v Sevnici ogledam gasilski prapor, ki ima napis: »Z vero v boga, za Tita in domovino.« Mislim sem si in zamislil, kako so gotovi predstavniki cerkve za časa okupacije z »Vero v boga« klali in izdajali borce in pristaše NOB okupatorju ter požigali naše domove. Ali so to sevniki gasilci že pozabili?

Naslednjega dne sem šel na otvoritev male prosvetne dvorane v BREŽICAH, kjer sem naravnost občudoval tovarištvo in solidarnost ter koordinacijo med pevskim zborom in orkestrom. Pri kulturni prireditvi so pri nastopu pevskega zbora zasedli dvorano člani orkestra in navdušeno ploskali nad lepim izvajanjem. Po končanih pevskih točkah so prostore menjali, na oder so odšli člani orkestra, da izvedejo svoj program, a pevci v dvorano kot poslušalci. Ko je orkester odigral svoje točke, so mu pevci navdušeno ploskali. Kje so ostali Brežičani — ne vem! Navdušen nad takim visoko razvitim zanimanjem Brežičanov do kulturne prireditve sem jo mahnil po končanem izvajanju v Catež. Pri cerkvi sem se usedel tako, da me ni mogel nihče opazovati in občudoval pokrajino v luninem svitu. Okrog polnoči so se začeli zbirati neki sumljivi duhovi okrog cerkve in si pritaeno nekaj prišepetovali. Mislim sem si, da sem padel v kako zarotniško gnezdo, toda naposled sem vendarle ugotovil, da je bila to samo ilegalna cerkvena poroka bivšega personalca iz Cateških toplih gospoda Savriča. Taksa za tako polnočno poroko res ni draga, saj je župnik zahteval samo 100 dinarjev. Da, da gospod Savrič, eno je govoriti, drugo pa delati. Za taka dejanja mora imeti človek že precej upogljivo hrbtenico, kjer bi niti ribje olje ne pomagalo. Fantom iz okolice Brežic pa odločno odsvetujem, da bi hodili vasovat v BUKOVŠKEM pri Brežicah, kajti tam, čim nastopi tema, spustijo vse »cucke« iz verig tako, da če pride tuj človek v vas, ni varen, da odnese iz vasi cele blaže in zdrave noge. Rad bi pa vedel, ako je iz Brežic v DOBOVO ravno tako daleč, kakor iz Dobove v Brežice? Po železniški tarifi stane iz Brežic v Dobovo 40 din, a iz Dobove v Brežice pa 35 din. Ali je mogoče iz Brežic v Dobovo dražje zaradi tega, ker gre proga navzdol in rabijo več zavor? V Brežicah sem pa naravnost občudoval razne »Frau Klische« in frau Muršec, kako čelbajajo v nemščini. Verjetno hočejo s tem postati interesantnejše! Da, da, se še vedno dobe ljudje, ki bi radi bili »iber menči«. Če hočete pa še kaj več izvedeti o Brežičanih, pa se oglasite pri tovarišici A. v informativni pisarni, ki ni daleč od brežiškega stadiona!

Vas pozdravlja Vaš Pepče

Motorne dirke v Brežicah

Dne 15. junija so bile v Brežicah velike meddržtevne motorne dirke, katerih so se udeležili številni vozači iz Brežic, Krškega, Celja in Kopra. Proga, ki je bila dolga 28 km, je vodila po mestu in bližnji okolici ter je bila na nekaterih mestih razmeroma težka. V posameznih kategorijah so zmagali naslednji:

98 cm: Miha Kežman (Brežice) na Saxu, 2 kroga 8:20 (povprečna hitrost 41.980 km); 125 cm: Jože Filipčič (B) DKW, 6.28 (povprečna hitrost 54 km); 250 cm: Vogrin Tone (B) NSU, 3 kroge 8:45 (povprečna hitrost 59.580 km); 350 cm: Buršič Milan (Krško) DKW, 8:32 (povprečna hitrost 60 km); 500 cm: Zokalj Franc (B) BSA, 9:26 (povprečna hitrost 54.420 km); Prikolice: Lorber Stanko — Pešak Nace (B) Zün-

dapp, 6:06 (povprečna hitrost 60 km); V handicapu je zmagal Buršič Milan, DKW 350 ccm, 8:24 (povprečna hitrost 61 km).

Poleg zgoraj navedenih pa je tekmoval z 98 ccm tudi trinajstletni pionir Lukež Aleksander, saj so je zaradi okvare motorja moral prekiniti vožnjo.

Tekmam je prisostvovalo mnogo Brežičanov, kakor tudi gostje iz sosednjih krajev in Hrvatske. Organizacija je bila naravnost odlična, saj so se trudili vsi člani avto-moto društva, ki so se udeležili tekme, kakor tudi aktivno sodelovali pri pripravi, da se bo udeležencem čimbolj priljubila ta športna panoga.

Končno je bil proglašen za junaka dneva Buršič Milan, ki je bil tudi primerno nagrajen.

ZAHVALA PODGORSKIH PIONIRJEV

V nedeljo, 1. junija ob 6.30 zjutraj je privozil tovorni avtomobil, s katerim smo se PODGORSKI PIONIRJI odpeljali v Sevnico na »Mladinsko-pionirski dan«. Kakšno navdušenje in veselje je vladalo med nami že ves teden in kako nestrpno smo pričakovali ta naš praznik. Ko nas je avto pripeljal v Sevnico, je na trgu igrala godba, ki nas je spravila v veselo razpoloženje. Iz šole, kjer je bilo zborna mesto, smo korakali v dolgem sprevodu med petjem borbenih pesmi po trgu v Šmarje na športno igrišče, kjer so se vršile razne tekme, katerih smo se tudi mi udeležili. Seveda nismo bili ravno med prvimi, a sklenili smo, da se bomo drugič bolje odrezali.

Vseh pionirjev je bilo okrog 500. Lepo je bilo videti dolgo vrsto, ki se je vila skozi trg, ki je bil ves okrašen z zastavami. Čeravno je sonce neusmiljeno pripekalo, nas to prav nič ni motilo. Saj so za nas prav po materinsko skrbeli vsi prireditelji, med katerimi so bile posebno požrtvovalne članice AFŽ, v katerih rokah je bila vsa oskrba. Z okusnim malincom sa nam postregle prijazne tovarišice in tudi kosilo, ki je bilo okusno in skrbno pripravljeno, nam je zelo teknilo. Ko smo se dovolj okrepčali, smo šli v Dom prosvete, kjer so bile na sporedu zanimive točke, med katerimi nam je bil najbolj všeč nastop sevnškega pionirskega pevskega zbora, ki je zelo lepo zapel nekaj pesmic. Res ne bomo tako hitro pozabili »Mladinsko-pionirskega dneva« v Sevnici. Vsem pa, ki so nas tako gostoljubno sprejeli in pogostili, izrekamo priščno zahvalo.

Pionir Cenček Zalezina

Iz PIONIRSKEGA življenja

Pionirka iz okrevališča nam piše...

Meseca novembra 1951 sem obolela. Bila sem 6 tednov v brežiški bolnici v mavcu. Po 6 tednih so mi odvzeli mavce, nakar sem bila poslana na ortopedski pregled v Zagreb. Kar ustrašila sem se, ko so mi povedali, da bom morala še eno leto v mavce. Januarja meseca letos sem bila ponovno rentgenološko pregledana v Zagrebu. Zdravniki so mi rekli, da so me v brežiški bolnici zelo dobro zdravili. Zato se zahvaljujem primariju brežiške bolnice tov. dr. Berglezu, za pomoč ter za vso skrb pri zdravljenju, nadalje sestri Rozaliji za ljubeznivo in dobro postrežbo. Prav tako se zahvaljujem družini dr. Pečekovi za vso pomoč. Tako sem bila poslana potom RK Krško na okrevališče Savudrijo ob morju.

Torej dragi pionirji in pionirke, da vam še povem kako se mi kaj godi.

ZAHVALA

Okrajni odbor RKS v Krškem se zahvaljuje tov. Zorku Stanetu, soboslikarju iz Krškega, za njegovo požrtvovalno delo, ki ga je vložil ob priliki Tedna borbe proti jetiki s tem, da je na prošnjo naše organizacije brezplačno prepeškal 2 sobno družinsko stanovanje družine Iskra v Krškem.

Vozni red

na progi Planina—Sevnica—Krško in nazaj

Odhod iz Planine ob 6.00, prihod v Sevnico ob 7.15; odhod iz Sevnice ob 7.40, prihod v Krško ob 9.20; odhod iz Krškega ob 12.30, prihod v Sevnico ob 14.15; odhod iz Sevnice ob 17.00, prihod na Planino ob 18.40.

F. Setinec

Šlezijška kronika

(Nadaljevanje)

Misel je ostala skrita. Krajsfirer je še dalje rohnul nad otroki in jim popravljaj knjige:

»Le drži, da boš vedel še drugič kaj takšnega početi! Pes! Milan je spustil roke in so mu knjige padle na tla: »Ne morem...«

»Svinja!« je krajsfirer zakričal in ga udaril, da se je opotekel in zadel ob Jožeta. »Teh nekaj knjig ne bi mogel držati!« In mu jih je zopet naložil na roke.

Začelo se je mračiti. Otroci še štiri ure stojijo na dvorišču, pred njimi pa pes na majhnih nogah in z močnimi, šapastimi rokami, ki bi se takoj dvignile, če bi kateremu padla knjiga na zemljo. Ljudje so še vedno stali pri oknih in gledali svoje otroke trpeti. Brez moči so bili. Njihovi otroci niso več njihovi, kajti usodo jim kujejo drugi, tuji, pošastni in strašni ljudje.

Ob sedmih zvečer jim je krajsfirer rekel knjige odložiti in jih predati vratarju. Potem jih je postrojil v vrsto. Padla je komanda:

»Stilgestand!«
Otroci so nemo zrlj vanj.
»Rechsum!«
Obrnili so se na desno.
»Vorwärts!«

Šli so skozi vrata na ulico. Tu jih je sprejel mestni vrvež. Avtomobili so žvlgali mimo njih. Ljudje, ki so hodili po pločniku, so jih radovedno pogledovali. »Tako mladi ujetniki,« je dejala neka dama svojemu možu. »Ali nisi čitala v časopisu, da Rusi pošiljajo na fronto majhne otroke?« Začudila se je: »Uh, kakšni suroveži so boljševiki! Še otroke ne pustijo na miru!«

Otroci pa so korakali po sredi ulice. Ob strani je stopal krajsfirer in srepo zrl v svoje žrtve. Tu pa tam je katerega pozdravil, ki je šel mimo njega po pločniku in z očmi pokazal na vrsto, kakor bi hotel reči: »Zalotil sem jih na zločinu.«

Po tili je korakala četa »Hitlerjugend«. Prvi štirje v vrsti so nosili bobne in lesene batiče v rokah, drugi štirje pa trompete; nato so korakali ostali v kratkih črnih hlačah in rjavih srajcah, okoli vratu so pa imeli črne samoveznice. Za pasom pa so jim viseli kratki noži, ki so bili zatakneni v usnjene nožnice.

»Rompompompomp...« je odmevalo po mestu. Ko so pa oni v drugi vrsti še trompete dvignili k ustom, se je razločno slišala melodija znane pesmi: »Bum, bum, nach England, bum, bum, nach England...«

Povorka se je približala otrokom, ki so še vedno šli v vrsti in gledali v tla.

»Halt!« je zaklical krajsfirer. Vrsta je obstala. Pokazal je na povorko:

»Dvignite roke in jih pozdravite!«

Otroci so dvignili roke. Povorka je šla mimo. Nasledniki zločincev, ki so sedaj metali srepe poglede na otroke in ponosno stopali po taktu melodije:

»Bum, bum, nach England...«

Potem so šli dalje, stopali čez ring in prišli do policije. To je bilo največje poslopje. Nekaj stopnic je vodilo do vrat, pred katerimi je stal stražar v tisti zagonetni policijski čeladi. Na vratih je bila tabla z napisom »Deutsche Polizei«.

Zavili so po dolgem in mračnem hodniku, ki mu ni hotelo biti konca. Na eni in drugi strani so bila vrata pri vratih in na njih napisi v majhnih lesenih okvirih. Krajsfirer je obstal pred vrati, kjer je bilo v okviru napisano: »Sef«. Potrkal je. Qd znotraj je bilo slišati bas: »Herein!« Krajsfirer je vstopil. Otroke je pustil na hodniku. Čez nekaj minut se je vrnil in jim velel vstopiti.

Kakšno razkošje! Na sredi sobe je stala velika starinska miza, okoli nje pa mehki naslanjači z baržunastimi blazinami. Na oknih so visele lepe pisane zaveske, ki so segale do tal. Tik zraven oken so stala stojala in na njih cvetlice. Stene so bile bele kot sneg, da se je otrokom bleščalo pred očmi. Tudi slike so visele na steni, ki so prikazovale rablja s sekiro nad obsojencem ali pa ljudi z zavezanimi očmi in vojake v čudnih uniformah, ki streljajo nanje. Na čelni steni pa je visela velika slika Hitlerjeva, kako stoji ob grobu Napoleona v Parizu.

Šef jih je nagovoril:

»Vi ste torej hoteli spustiti taborišče v zrak?« In je zagonetno pogledal na krajsfirerja, ki je stal ob strani in se nasmihal.

»Samo s karbidom smo streljali,« je dejal Tone.

Šef je zakričal:

»Kdo ti je dovolil govoriti? Koga si vprašal za dovoljenje?«